

De kom och de gick

Det var inte bara hantverkare, försäljare och försäljerskor som besökte oss i seklets första årtionden. Det fanns både tanter och farbröder, som då och då tittade in och pratade bort en stund. Kanske de både visste och ville veta en del nyheter.

VÅR KÄRA TANT LOVISA tittade ofta in när hon varit ute på någon vandring för att lämna det tacke, som hon fått beställning på och som nu var färdigt. Jag vill minnas att arbetslönen för ett hemstickat tacke var en krona och 50 öre. Det syddes eller stickades för hand uppspänt på en s.k. "täckbåge".

Hon var egentligen socknens mest anlitade täckstickerska. Hon kunde sy, hon var en riktig arbetsmyra i sin stora fattigdom. Blev änka i unga år med fem barn, jag minns ej hennes make, men hörde talas om att han dog i lungblödning, hade "lungshot" och låg i det lilla hemmet sjuk ett helt år. Det var ej tal om smitta, men en son blev dock smittad och dog i unga år.

Familjen var nära granne till oss. En liten grå stuga som låg högt ovanför vårt hem. Stugan var timrad, mycket gammal, bara ett rum och kök. Vintertid var det så kallt så de ej kunde använda köket. De bodde, sov och lagade mat i samma rum och då ofta till 5-6 personer. Små fönster utan några innanfönster, så de små rutorna var helt igenade vintertid.

Maten lagades över glöderna i den stora öppna spiseln. Fanns det inte tre ben på alla kokkärl så fanns det en brandring. Kaffe-pannan var trebent och stod hela dagarna vid sidan av eld och glöder. Våfflor gräddades i "rånjärn" över glöderna. Råa potatisar med skal blev också bakade i glöderna, både sill, strömning och tunna köttskivor blev också stekta på glöder. Det blev då "glödgläffsor" och strömningen på halster eller också i papper blev "sotare".

VI BARN BLEV ALLTID GLADA när tant Lovisa tittade in och vid en kaffetår förde lite alldagligt prat. Med spänning lyssnade vi barn, ty den tanten visste mycket, hade sett och hört så mycket, många övernaturliga ting. Hon kände väl till min barnsdoms socken. Hon hade om kvälarna mött huvudlösa människor och hundar, det fanns förr andeväsen, döda människor gick igen.

Jo, spöken, gastar, rå, skälvrängare och så helt naturligt rara duktiga hustomtar. De tyckte att den duktiga, även mycket glada kvinnan var intressant. Hon var inte rädd och kunde säga ifrån när det behövdes. Hade ibland sina duster med de styrande fattigvårdsgubbarna.

När de en gång ville ta ifrån henne fattigdelens, kom svaret kvickt och rapt: "Den kan ja skänke dej!"

Hennes fattigdel, så väl som många andras, bestod av två sillar och två kronor.

- Då blir bra att doppa i grytan på till jul! sade en bonde till henne en gång vid julutdelningen

- Du ä' välkommen mä te smake å' doppe i den gryta, blev hennes beska svar. Så var hon, vår kära tant Lovisa.

Sent en kväll hade hon mött en huvudlös "skälvrängare" som ropade i ett och ur halsen flammade det eld.

- Ett hundra famnar och en te, ekade det ut i den tysta kvällen.

- Då ä' dä rätt å' där ä' dä fel, kunde det låta.

Vi vet väl att en "skälvrängare" är en person som i livet flyttat på skälsten för att få större marker. Det blev ingen ro i graven för den.

VID EN FORNTID KROG i min hembygd Hummelstad, satt

en drucken gäst i en gungstol och dog. Samma kväll när Lovisa var ute på vandring mötte hon i den forntida Kolhusbacken en stor svart hund, ur vars gap det flammade eldslågor och den stora eldröda tungan släpade på marken.

- Då va den onde dä, sade tant Lovisa. Han hade hämtat själen vid krogen.

Nu vilar vår käcka tant Lovisa sen många år tillbaka, närmare ett halvsekel, men hon är ej bortglömd. En morron kom hon tidigt till min mor och berättade att hon blivit väckt av knackningar på fönstret och att hennes yngsta dotter ropat mamma tre gånger. Det var ett "varsel". Senare på dagen fick hon veta att hennes dotter i Stockholm blivit gasförgiftad i sitt badrum. Detta var ett svårt slag för vår kära tant Lovisa.

VÅR RARA TANT TILDA även ofta kallad "gummenn Blom" och det innan hon fyllt 55 år. Hon var änka och bodde med sina söner i en liten stuga. De äldre kom väl snart ut i livet, men den yngste var skolkamrat med mej, kanske något år äldre. Den där näst var född 1896.

Han var lite klen i sinnet, som det då hette. Därför ömmade tant Tilda särskilt för honom. Han gick väl i skola och läste fram sej, fast det var svårt. Den andre gossen, min skolkamrat var en mycket duktig, vacker och begåvad pojke. Han drunknade i vår å i mars månad omkring 1911 eller 1912. Det höll på att knäcka tant Tilda, det var en stor sorg.

Tant Tilda var alltid den som risade och klädde vid alla dödsfall i hembygden där begravningsprocessionen åkte fram. Den tyngsta risbördan för vår tant var säkert då hon skulle kläda för

sin egen son.

Hon var den snällaste rara tant man kunde tänka sig, var tacksam i det oändliga, neg och tackade.

Vid fattigutdelninge lät det: "Tack käre, goe, snälle lanthus-hållarn, tack allra ödmjukast, tack, tack!"

Även hon fick sina två kronor och sina två sillar.

Tant Tilda var ofta ute på sen kvällsvandring, kom då sakta gående i hellång ljol, schalett på sjalett på huvudet och så den stora schalen över axlarna.

En gång på Mjöltorps ladugårdsplan hade pojkarna somnat i ett "dyngskrov" i väntan på att tant Tilda skulle komma hem. Hennes bild står tydligt framför mig. Hennes vänliga ansikte sken och hennes vänliga ord var läkande för oss alla.

RUT HERMANSSON

De kom och de gick

Tant Fia på Kullen var en av de tanter som vi barn älskade. Hon kom då och då på besök till oss och då blev vi förtjusta och sprang in till mor och berättade att tant Fia var i antågande. Vi visste så väl vad det vankades när den tanten kom på besök. När hon hälsat klädde hon av sej schalett och den vackra mångfärgade "yllebarade", ett plagg stickat i snibb, gick i kors över börstet och sen bak knöts över snibben, ett varmt plagg.

Sen satte hon sej ner på en stol med sin stora lockkorg bredvid. Vi barn strålade av förväntan när hon varsamt lossade det stora kupiga locket och svängde det åt sidan, så hon kom i sin korg med de krokiga fingrarna. Vi tittade ner i korgen, jo, där fanns som vanligt några grå rynkiga papperspåsar.

– Kom nu barn!

Vi radade upp oss alla kring tanten, höll fram våra kupade händer, som liknade en skål. I dessa skålar delade nu tant Fia ut till oss den ene efter den andre av en påses innehåll. Det kom fram den ena påsen efter den andra som innehöll olika torkade frukter och bär. O, så glada vi blev och vad det smakade gott.

Det är minnen som är värda att tänka på och bevara i våra hjärtan. Tant Fia var liten och mycket böjd, hade aldrig varit gift, men hade en dotter som reste till Amerika i unga år och fick det bra. Det var en stor glädje när breven kom från det stora landet och någon dollar var med. Även hon var fattig och bodde i en liten stuga på en kulle nära Långsjön.

Det var alltid så roligt att besöka tant Fia. Hon hade så fint tyckte vi och sen blev vi omfångade av kakor, som hon själv blivit fagnad med i bygden. Kakorna kunde ligga i byrålådor och i en skänk. De kunde ibland dofta och smaka naftalin.

Vid besök bjöd hon mig en gång på nypotatis och surmjölk. Det var gott utan något sovel. Jag tyckte alltid att det var så fint hos henne. I hennes enda rum fanns en röd plyschsoffa och stolar till. Dem höljde hon över med tidningar som skydd för sol och damm. Vid ett kafferep en gång läste hon för sina gäster att guld och silver skulle brännas. En av de då gästade tar och plockar ihop de äkta silverskedarna från kaffekopparna, går ut till köks-

spiseln, plockar bort ringarna och gör sej redo att kasta skedarna på elden.

– Nej, nej, ropar tant Fia, vad gör du?

– Du läser ju att guld och silver skall kastas på elden, svarade vännen med glimten i ögat.

– Inte skera, inte skera, blev svaret från tant Fia. Jag ser den lilla veka gestalten framför mej i tankarna.

Vi hade ock en annan tant Fia, som är värd att minnas och det var tant Sofi. Vi sa väl oftast: Sofi i Kvistrum.

Hon var en robust och duktig kvinna, även hon änka. Jag tror att hennes make gick bort i början på seklets första årtionde, jag minns inte honom. Barnen utvandrade till Amerika omkring sekelskiftet eller kanske före. Det var flera av barnen som reste, till sist var det visst bara de två yngsta som stannade kvar i fosterlandet. De lever kvar ännu och i hög ålder.

När tant Sofi blev fri från barnbestyr gav hon sej ut i arbete i bygden. Hon kunde hugga i med allt brukligt arbete, i skördetid, vid slakt och byk, storbak, vid dödsfall och barnafödslar.

Hon satt ofta i svinstior hos bönder och vaktade grissuggor när de skulle föda barn. Det kunde vara ett svårt och ansvarsfullt arbete, ty ofta blev grisen ilsken och mycket aggressiv. Tanten fick vid ett tillfälle en schal sönderbiten av en arg sugga. Jo, det kunde vara svårt men vår kära tant klarade ut allt.

I seklets första årtionden var hon hemma hos mor och var behjälplig vid byk höst och vår. Det dröjde innan mor köpte ett tvättbräde. Mor och tanten gnuggade de vita byckläderna för hand. Det var ett tungt arbete vid tanke på

lakan och all vittvätt, ty det brukades alltid vita underkläder till både män och kvinnor.

Det var flera dussin, ty byken blev bara två gånger om året. Vid smutsiga skjortkragar fick de ta till en skurborste. Omkring år 1915 köpte mor sitt första och enda tvättbräde och det var av glas. Mor var alltid rädd att vi skulle slå för hett vatten på brädet så det kunde då spricka.

Som ung flicka följde jag ofta med tant Sofi hem och var där hos henne i stugan några dar. Allt var nytt och spännande. På kvällarna lästes ytterdörren med en järnstång tvärs över på innsidan. Hon satte en yxa vid dörren. Hon sade sig ha ett laddat skjutvapen om det skulle behövas.

Det var spännande på kvällen när vi skulle gå till vila, ty under sängen stod en "potta" men ingen hur som helst. Den var liten och tung av tenn. Undrar var den finns nu? Det var en klenod utan dess like.

Tänker på en annan klenod, som då fanns i vårt hem. Det var en trävagga, som alla fars syskon legat i och sen vi åtta syskon. Den vaggan brände tant Sofi upp som bykved i ett oöväskat ögonblick. Då var inte mor och far så glada.

Tant Sofi var ock duktig att berätta spökhistorier. Hon hade sett tomtar gå framför lik när det bars ut från sorgehuset. Sade att människorna var för syndiga på östra sidan om sjön Kogaren, när det efter torka kom regn på motsatta sidan av sjön. Gud kunde straffa och visa sin makt sade vår Sofi i Kvistrum!

Hon vilar sen många år i det tysta, hon var en kärnkvinna på alla områden och kunde hugga i med vad som helst.

RUT HERMANSSON

De kom och de gick

Visst kom det flera tanter då och då, min gudmor tant Hildegard från Bromåla kom allt som oftast och ville se hur jag växte. År 1901 när jag föddes och tant Hildegard kom till mor, kom det så mycket snö, så att tanten hade svårt att ta sej fram bland drivorna. När tant Hildegard kom plockades de finaste kaffekopparna fram — det var mors lysningspresent av ungdomsvänner på 1890-talet. Kakor bjöds det på och det var kringlor, bondkransar och kanelpinnar med hjorthornsalt.

TANT HELENA från Lillyhamn, stannade till när hon hämtade sin mjölk från Mjöltorps gård. Hon var en liten gemytlig och trevlig tant, klädd i hellång kjol som släpade och rörde upp dammet i den s.k. Mjöltorpsgatan.

Hon, så väl som alla tanter, bar alltid schalet långt framdragen i pannan när det var solsken. Det var ej fint att vara solbrun på den tiden.

Tant Helena var både mörkrädd och åskrädd. Om hon var ensam hemma och det blev åskväder, så kom hon snart hem till oss. En gång när hon bakade och hade eld i stora bakugnen, slängde hon in en hink vatten och gick från den jäsande degen hem till oss. Hon berättade sedan för min mor att hon mötte degen vid dörren vid hemkomsten.

Hon höll noga på sin värdighet; hon skulle alltid gå först fram till bordet vid kafferepen eftersom hon var skogvaktaremadam. Många gick under namnet madam. Käremera förekom också liksom pastorska, klockarefru, handlarefru och skollärarefru.

Kvinnorna sade sällan du till varandra, utan det var dessa titlar och så "han" eller också bara "ho". O, det fanns många fler kvinnor och tanter som vore värda att omnämnas. Det fanns också en del män som kom för att prata bort en stund.

IBLAND KOM FAR IN, med någon farbror för att bjuda på en sup eller kanske två. Det togs då fram två spetsglas och sen sockerskålen. Buteljen kom sen och det slogs upp sprit i de framsatta glasen, sen togs det en sockerbit i munnen.

— Då ä' starkt, men gör gott i kroppen vart då än kommer, sade en farbror vid ett tillfälle.

Vår skäggige farbror Julius kom ofta hem till far för att prata, kanske både för att höra och berätta en del nyheter. När han kom

på besök så måste kaffepannan på, det kunde kanske också ibland bli en liten "kaffegök". Det gav styrka i kroppen sade han.

Farbror Julius hade hela sitt liv arbetat hårt och var en riktig kraftkarl. På sin gård bröt han mycket sten, som han sen på vintern körde ut på den lilla närbelägna sjöns is. När våren kom och isen smalt, försvann stenarna ner i den något sanka sjön.

Han kolade också och körde så kolen till Hummelstads gamla kolhus. Han kom tidigt körande på mornarna med sin "kolyss", och sin Grälle som dragare. Grälle var en trojänare, ty han sprang alltid hem med sin husbonde om han av trötthet kanske somnat till en stund. Det sades att Grälle kunde öppna en del grindar. Men när Julius en gång vaknade till och grinden stod stängd med Grälle på ena sidan och vagnen på den andra kunde han inte fatta hur det gått till. — Det fanns alltid lite pojkestreck på den tiden också.

DET KOM IBLAND en del sångarbröder hem till far, ty sång och musik råde alltid i mitt föräldrahem. Det var då farbro C.J Olander, Petrus Jonsson i Kälkestad och så naturligtvis kantor Nilssoni Blackstad. Då sjöngs det "Gluntar" också "Klara stjärna" m fl gamla fina saker. De brukade hålla igång en hel sommarnatt och det var underbart att höra så mycken vacker sång och musik ljuda ut från mitt lilla rara barndomshem vid det rinnande vattnet.

Farbror Julius var ej någon sångare, men hade andra intressen och var mycket duktig. Han kunde gå långa vägar, kom så hem till far och berättade om hur

han varit ute och gått för att besöka en marknad, men kommit för sent.

— Si ja geck å' geck å'te sist kom ja te en plass där de talte främmande språk, men si då vände ja om. Ja har nött opp ett par stövle, då gör inte nått, men se — "sinks, sinks" kan ja inte få tebaks!

"Sinka" var detsamma som förspild tid, ett uttal som ofta hördes förr.

— Kom in, kom in! Du kan väl sinke dej en stunn, du har väl inte så bråttom? kunde man förr få höra.

Det främmande språket var "skånskan", som ej Julius kunde begripa. När han på ålderdomen kom hem och vi bjöd honom sitta blev svaret:

— "Tack, tack, si ja ä' rätt så sittnödi!

Att vara "sittnödi" sades fordon när man behövde besöka det lilla huset.

ATT FARBROR JULIUS under sin långa livstid varit helnykter kan vi nog inte påstå, ty på hans gård fanns en trevlig liten vattentunna, som var stämplad med två eller tre kronor. Det hade varit konjak i tunnan. Det var känt att Julius i yngre dar vid ett tillfälle skaffat hem ett helt fat av den fina drycken, som naturligtvis delats upp av flera bybor.

När jag som ung flicka var hos mina morföräldrar hade en morbror skickat efter en kage eller kutting med starka drycker, som delades bland flera som skulle ha av det. Jag minns att det var en moster som skötte om delningen och det gjorde hon så bra så det blev en skvätt kvar i kaggen som moster fick för besväret.

Bra mot förkylning tyckte hon. Om ej spriten var så dyr per liter så blev den ändå dyr, ty dagspen-

ningen var så dålig, kanske knappt en krona, så det gick väl ändå åt en dagspenning för en liter sprit. Nu är dagspenningen helt annorlunda och spriten också dyrare.

RUT HERMANSSON

De kom och de gick

Bland de vandrare som fanns så hade vi också i min hembygd Hallingeberg några minnesvärda original, som gick vägarnas rond och då stundom till andra socknar och bygder.

EN AV DE MEST MINNESVÄRDA i min hembygd var den välkände Kalle Rätsten, men gick under manet "Präst-Kalle". Kalle var en stor kraftig och rödbrusig karl, som sades ha övervett, ty han kunde hela bibeln utantill. Kunde sitta i vår kyrka och lyssna på predikan, som han sen kunde läsa upp ute på kyrkbacken till kyrkbesökarnas stora förundran.

På en påk över ena axeln hängde en gammal väska "hemlängtan" och däri förvarade han vykort med kyrkor på som han bjöd ut till försäljning. Det var roligt när Präst-Kalle kom på besök, ty då berättade han om de präster han besökte under sin vandring.

Stor matlust hade också vår välkände Präst-Kalle. Han bjöds på mat och kaffe vid sina besök. Vid ett tillfälle då han hos min husbonde ätit flera stora smörgåsar och druckit kaffe, så fortsatte han till Hummelstad skola, där lärarefrun höll på att baka raggmunk. Kalle såg sig omkring och småskrattande sade han:

— Ja blidde bjuden på fägningar hos hanlarefrua, nu hoppas ja att inte magisterfrua är sämre.

Och visst fick han raggmunk, som blev mellan 12–15. Han åt upp så många som blev gräddade. När Kalle gått fick det bli ny raggmunksmet, ty lärareparet skulle också ha raggmunk.

Alla äldre i bygden minns säkert Präst-Kalle, jag har visst någon gång förr berättat lite om den gode vandraren mannen. Han var också mycket kyrksam, varje söndag satte han sig långt fram i kyrkan och då ibland iklädd prostens Hannings morgonrock. Besökte ofta fler julottor.

En jul började han i Blackstad, satt där en stund, så bar det iväg till Hallingeberg, där han vilade litet. Till Gamleby kom han så han fick lyssna till avslutningen och utgångspsalmen. Det var utgångspsalmen på den tiden och när den började ljuda reste församlingen på sig och gick sakta ut under sång. Det var väl olika tider på julottorna så Kalle kunde hinna med alla.

DET FANNS FLER ORIGINAL som gick vägarna fram i min barndom. Vi hade den enarmade vandraren, Johan Norling, hans dagliga vardagsnamn var "Jocke-Kis". Olika teorier har berättats om olyckan i hans ungdom på Ankarsrums bruk. Det har påståtts att han bland någon av tjänstemännen hade en rival, som orsakade olyckan så Johan miste en arm. Han gick också vida omkring, övernattade på många höskullar.

Minne från min skoltid i gamla Svartsmörja-skolan år 1908–1909. Vi mötte ofta denne vandrare och då ropade vi alla: "Jocke Kis, Jocke Kis". Detta sårade honom och han blev både arg och ledsen. Vi var inte snälla, men förstod inte bättre. Han kom ofta hem till mor, som då bjöd honom på kaffe och smörgås. Han berättade då att skolbarnen var elaka mot honom.

Det sades att när han vaknade upp på Västerviks lasarett och förstod att han mist en arm blev han rubbad i sitt förstånd. Det berättas att han kom till den gård där hans stora kärlek nu var gift. Hon såg den arme mannen komma och sade då till pigan att hon skulle ge mannen rikligt med mat. Hon försvann, Jocke var ovetande om allt. Nog hände det en del tragedier förr i tiden. Många fick oförskyllt lida.

PARAPLY-DAVID OCH HUND-FRASSE var också två original, som vi äldre minns. De tillhörde dem som gick omkring

i bygden. Paraply-David fick sitt namn för han bar på flera paraplyer och Hund-Frasse för att han samlade upp en del hundar som han ledde i snören och rep. Han var puckelryggig, en skada sen barndomen.

Både Frasse och Präst-Kalle bodde på fattigstugan och fick där hjälpa till med en del göromål, bära ved och dra säd till kvarnen. Frasse lurade ofta Kalle så han fick ta de största bördorna.

Präst-Kalle var nu uppretad och mycket arg och tänkte bränna Frasse på bål. Frasse stod fastbunden vid ett träd medan Kalle höll på att bygga upp ett altare varpå Frasse nu skulle brännas. Frasse skrek och ropade på hjälp allt vad han orkade. Det hördes vida omkring, det kom då folk till undsättning så lille Frasse fick behålla livet den gången.

JAG SÄTTER NU STOPP på skrivandet om dem som fordom gick vägarna fram. Det fanns fler både män och kvinnor, som är värda att minnas. Många hade det svårt i det tysta, utan någon klagan, de var tålmodiga i allt. Det är alltid roligt att rota i minnenas värld och i tankar möta alla som jag här har berättat om.

RUT HERMANSSON

Några fler minnesvärda vänner

Av Rut Hermansson

I mina artiklar om vänner som kom och gick fick jag tyvärr ej med alla som är värda att minnas.

Mina tankar går nu först till "gubben Fast", med Erik som förnamn, han bodde i den gamla stora statstugan på Hummelstads gård. Statstugan, som många Hallingeborgsbor minns, brändes ner för några år sen och med den försvann många kulturminnen. Om den stugan på sin tid kunnat tala skulle vi fått veta mycket.

Det var armod och fattigdom bland de många statarefamiljer, som bodde där. Många, många nerlusade barn, som var dåligt klädda; alla dessa stackars statareustrur, som nästan jämt gick omkring bärande på barn både inom och utom sin kropp. Hårt arbete fick de deltaga i och då alla först mjölkning och mycket mera.

Statstugan hade tre våningar indelade i ett rum och kök, eller ock bara ett rum där alla skulle bo, äta och sova.

Längst upp på tredje var det enkelrum för gamla så länge de orkade klara sej själva. I ett sådant rum bodde vår Erik Fast. Att det var ett knektnamn förstår vi alla. Nästan dagligen kom han ned till handelsboa, Hummelstad, där han hade full uppvisning av sin vighet. Han kunde med lätthet stående bita sej i stortån, kunde ock slå ihop sina händer på ryggen och då med händernas översida. Hade en sabel som käpp och den kunde han "vigulera" med, även balansera den på huvudet. Jo, vår gamle Fast var alltid en rolig underhållare.

Men ack, så en dag måste han skjutas till Hallingeborgs fattigstuga, hade ingen anhörig och då blev det alltid fattigstuga för de gamla orkeslösa.

I tankar ser jag den lille mannen sitta hopsjunken i en hästskjuts på färd till fattigstuga, hans sista resa i livet. Det var en välkänd person, som med egen häst ock skötte tömmarna. Det var en av fattigvårdsstyrelsens män, handelspatron F.W. Johansson, Hummelstad.

I min ägo har jag en tavla, "Ett älgmotiv" signerat Nils Nordström år 1922. Jag är stolt över tavlan eftersom jag så väl kände konstnären. Tavlan lottades ut och jag hade tur vinna den för 5 kr. Rätt stora pengar på den tiden.

Konstnären blev sjuk, jag tror att han blev blind och därför blev skickad till någon plats i Skåne där han hade sin hemortsrätt, ty vår socken Hallingeborg hade inte givit honom denna rätt. Socknarna var noga med förr i tiden att ej ta på sig någon person som de kanske fick ta hand om. Det söktes alltid hemortsrätt av nyinflyttade i socknarna, men inte alltid att det blev beviljat.

Nordström var sammanboende med en kvinna, Hilda, minns väl att hon ej gillade att mannen var begiven på sprit. - Di drecker sitt kalle brännvin å' förkyler magen, sade hon.

Möller från Fröavinäs

var ock en gammal man som hade mycket att berättas när han kom till vår handelsbo. Berättade om en älgjakt då han blev tagen för en älg, slapp undan med att en kula genomorrade hans huvudbonad. Han bar på sin rygg en "kont" av älghud, som skyttade mellan buskarna. Jägaren trodde att det var en älg och baken på densamma, därför siktade lite mer framåt för att ej skada baken. Det var tur för den drevkarlen, som kom undan med bara förskräckelsen. Möller hade varit knekt för Mjöltorp och Bromåla och bodde då på knekttorpet "Lilla Mjöltorp".

När knekten Möller kom hem från sina "möten" som det hette, så anmälde han sin hemkomst till min farfar rusthållaren C.J. Hermansson, Bromåla och det gjorde han genom att på Bromåla ladugårdsplan skjuta tre skott med sin bössa rakt upp i luften. Då visste rusthållaren att knekten Möller åter var hemma på

sitt torp.

Möller var rätt gammal när han berättade det för min far. De båda hade lite affärer ihop, ty som hobby på ålderdomen brukade han å far "skjuta av nät". Det hette så när det färdigbundna nätet skulle fördes med s.k. "ternar" i över- och underkant, det var grövre starkare tråd att fästa flöten och sänken på så det höll. På överternen blev det kva-par av kork, näver och trä, som bottentyngd fästes s.k. "hallar", små avlånga påsar som vi barn fick fylla med småsten eller groft grus, de syddes sen ihop och syddes fast på bottenternen. Syning skötte alltid min mor om. Jo Möller var en glad och trevlig man.

Nasaren Lingkvist

var ock en välkänd person i bygderna runt omkring. Han hade cykel som han fraktade sina varor på, det blev ej så mycket cykling, utan han gick bredvid långa sträckor. Han sålde tyger och blåkläder, var glad och trevlig, blev mest bjuden på mat och härbärge över natten. Jag minns att det var han som år 1920 rodde ut på Länsjön tidigt en augustimorron och fann handlarfamiljens yngsta dotter som omkom tillsammans med en kusin till F.W. J-son. Jag var då anställd i familjen så jag vet och minns denna tragiska händelse.

Vår granne, båtsman Gustav Alfred Flink, var i sin ungdom med på världsomsegling på träångkorvetten Va'badis åren 1862-1863. Han var dock mycket mörkrädd, trodde på spöken, rå och skälvrängare. Använde både svavel, krut och stål som skydd, hade en påse av denna blandning på låset innanför hans dörr, var 92 år när han gick ur tiden. En mycket vig vital gammal man, som ock är värd att minnas. Det finns säkert fler att minnas, men nu nog för denna gång.

